

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ

Закон України «Про Національну поліцію»

Науково-практичний коментар

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, доцента
В. В. Сокурєнка*

Харків
2016

УДК 351.74(094.5)(477)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1-32
3-19

Авторський колектив:

О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Южно, О. Ю. Салманова, С. Є. Абрамський,
О. О. Бондаренко, В. Бригедир, К. Л. Бугайчук, Д. В. Галкин, Є. О. Гладкова,
Г. І. Глобенко, І. Б. Гончаренко, В. В. Гончарук, М. В. Джафарова,
О. В. Джафарова, М. В. Завальний, В. О. Іванова, С. В. Ілина, І. Д. Казанчук,
М. О. Качинська, О. Ю. Кисиченко, О. Ю. Копь, К. В. Коваленко, Н. В. Коломось,
А. С. Колоти, Т. М. Уліноваська, Ю. С. Михайлова, О. О. Небрат,
В. С. Невадовський, О. В. Пабат, О. О. Панова, Є. Ю. Подорожнін,
Н. О. Трібіткова, В. Б. Чепел, С. А. Резанова, Г. В. Рось, І. С. Святокум,
О. В. Федосова, І. Чавина, С. В. Черноус, С. О. Цатрава, Э. П. Яценко

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор, академік НАПР України
заслужений юрист України О. М. Бандурка
доктор юридичних наук, професор О. М. Голубко
доктор юридичних наук, професор О. М. Мушук

Рекомендовано Вченою радою Харківського національного
університету внутрішніх справ (протокол № 2 від 23.02.2016)

Закон України «Про Національну поліцію» : наук. практ. комент. /
3 19 МВС України. Харків: нац. ун-т внутр. справ : за заг. ред. дра
-юрид. наук доц. В. В. Сохуренка : [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник,
О. О. Южно та ін. ; передм. В. В. Сохуренка] – Харків, 2016. – 408 с.
ISBN 978-966-610-225-9

Науково-практичний коментар, підготовлений фахівцями Харківського
національного університету внутрішніх справ містить повний текст закону
України «Про Національну поліцію» станом на 1 березня 2016 року та комен-
тар до нього.

УДК 351.74(094.5)(477)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1-32

ISBN 978-966-610-225-9

© Авторський колектив, 2016
© Сохуренко В. В., загальна редакція – передмова
© Харківський національний
університет внутрішніх справ, 2016

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ПЕРЕДМОВА	8
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	11
Стаття 1. Національна поліція України	11
Стаття 2. Завдання поліції	16
Стаття 3. Правова основа діяльності поліції	20
Стаття 4. Міжнародне співробітництво поліції	21
Стаття 5. Взаємодія поліції з органами державної влади та органами місцевого самоврядування	25
РОЗДІЛ II. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ	27
Стаття 6. Верховенство права	27
Стаття 7. Дотримання прав і свобод людини	29
Стаття 8. Законність	34
Стаття 9. Відкритість та прозорість	36
Стаття 11. Взаємодія з населенням на засадах партнерства	41
Стаття 10. Політична нейтральність	41
Стаття 12. Безперспективність	45
РОЗДІЛ III. СИСТЕМА ПОЛІЦІЇ ТА СТАТУС ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	47
Стаття 13. Загальна система поліції	47
Стаття 14. Центральний орган управління поліції	52
Стаття 15. Територіальні органи Національної поліції	53
Стаття 16. Основні повноваження Міністра внутрішніх справ України у відносинах з поліцією	56
Стаття 17. Поліцейський	59
Стаття 18. Основні обов'язки поліцейського	64
Стаття 19. Види відповідальності поліцейських	67
Стаття 20. Однострільні поліцейських	70
Стаття 21. Керівник та заступник керівника поліції	76
Стаття 22. Основні повноваження керівника поліції	80
РОЗДІЛ IV. ПОВНОВАЖЕННЯ ПОЛІЦІЇ	84
Стаття 23. Основні повноваження поліції	84
Стаття 24. Додаткові повноваження поліції	108

Стаття 25. Повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення	108
Стаття 26. Формування інформаційних ресурсів поліцією	111
Стаття 27. Використання поліцією інформаційних ресурсів	121
Стаття 28. Відповідальність за програване використання інформаційних ресурсів	122
РОЗДІЛ V. ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ	125
Стаття 29. Вимоги до поліцейського заходу	125
Стаття 30. Види поліцейських заходів	126
Стаття 31. Превентивні поліцейські заходи	128
Стаття 32. Перевірка документів особи	130
Стаття 33. Опитування особи	137
Стаття 34. Поверхнева перевірка	140
Стаття 35. Заплення транспортного засобу	143
Стаття 36. Вимога залишити місце і обмеження доступу на визначену територію	145
Стаття 37. Обмеження поресування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння реччю	147
Стаття 38. Проникнення до житла чи іншого володіння особи	154
Стаття 39. Передача дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ	156
Стаття 40. Застосування технічних приладів та технічних засобів що мають функції фото- чи відеозапису	161
Стаття 41. Поліцейське піклування	163
Стаття 42. Поліцейськ заходи примусу	171
Стаття 43. Порядок застосування поліцейських заходів примусу	178
Стаття 44. Застосування фізичної сили	185
Стаття 45. Застосування спеціальних засобів	188
Стаття 46. Застосування вогнепальної зброї	195
РОЗДІЛ VI. ДОБІР НА ПОСАДУ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	205
Стаття 47. Призначення на посади поліцейських	205
Стаття 48. Порядок призначення на посади поліцейських	206
Стаття 49. Вимоги до кандидатів на службу в поліції	208
Стаття 50. Перевірка кандидата на службу в поліції	211
Стаття 51. Поліцейські комісії	213
Стаття 52. Конкурси на посади поліцейського	218
Стаття 53. Оприлюднення інформації про проведення конкурсу	220
Стаття 54. Документи, які подають для участі в конкурсі	221

Стаття 55. Порядок проведення конкурсної процедури	223
Стаття 56. Призначення на посаду поліцейського	225
Стаття 57. Атестація поліцейських	226
Стаття 58. Безстроковість призначення на посаду поліцейського	229
РОЗДІЛ VII. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В ПОЛІЦІЇ.....	231
Стаття 59. Служба в поліції	231
Стаття 60. Правове регулювання служби в поліції	233
Стаття 61. Обмеження, пов'язані зі службою в поліції	234
Стаття 62. Гаранті професійної діяльності поліцейського	238
Стаття 63. Контракт про проходження служби в поліції	243
Стаття 64. Присяга працівника поліції	248
Стаття 65. Переміщення поліцейських в органах, закладах та установах поліції	250
Стаття 66. Службове сумісництво поліцейських	253
Стаття 67. Перебування поліцейських у роз'їзді	255
Стаття 68. Порядок призначення поліцейських на посади під час здійснення реорганізації	257
Стаття 69. Порядок тимчасового виконання обов'язків поліцейським	260
Стаття 70. Відсторонення поліцейського від виконання службових обов'язків (посади)	263
Стаття 71. Відраження поліцейських до державних (міждержавних) органів, установ та організацій із записанням на службу в поліції	267
Стаття 72. Професійне навчання поліцейських	269
Стаття 73. Первинна професійна підготовка	270
Стаття 74. Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із спеціальними умовами навчання	273
Стаття 75. Підвищення освіти поліцейських	276
Стаття 76. Граничний вік перебування на службі в поліції	278
Стаття 77. Звільнення з служби в поліції	280
Стаття 78. Стаж служби в поліції	289
Стаття 79. Особлі справи поліцейських	291
Стаття 80. Види спеціальних звань поліцейських	292
Стаття 81. Присвоєння гербових спеціальних звань	293
Стаття 82. Присвоєння чергових спеціальних звань поліції	296
Стаття 83. Строки виступу в спеціальних званнях поліції	299
Стаття 84. Присвоєння спеціальних звань достроково та присвоєння спеціального звання на один ступінь вище від звання передбаченого займаною штатною посадою	302
Стаття 85. Пониження та позбавлення спеціальних звань поліції	304

РОЗДІЛ VII. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ПОЛІЦІЇ	307
Стаття 86. Звіт про поліцейську діяльність.....	307
Стаття 87. Прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції.....	311
Стаття 88. Взаємодія між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування.....	315
Стаття 89. Спільні проекти з громадськістю.....	317
Стаття 90. Запучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських.....	319
РОЗДІЛ ІХ. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ	322
Стаття 91. Службовий час і час відпочинку поліцейських.....	322
Стаття 92. Відпустки поліцейських.....	323
Стаття 93. Обчислення тривалості відпусток поліцейських.....	324
Стаття 94. Грошове забезпечення поліцейських.....	326
Стаття 95. Медичне забезпечення поліцейських.....	329
Стаття 96. Життєве забезпечення поліцейських.....	332
Стаття 97. Одноразова грошова допомога в разі загибелі (смерті) чи втрати праездатності поліцейського.....	335
Стаття 98. Особи, які мають право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги.....	338
Стаття 99. Розміри одноразової грошової допомоги.....	339
Стаття 100. Призначення одноразової грошової допомоги.....	340
Стаття 101. Підстава за яких призначення і виплата одноразової грошової допомоги не здійснюються.....	342
Стаття 102. Поліцейське забезпечення поліцейських.....	342
Стаття 103. Навчання дітей поліцейських.....	344
Стаття 104. Захист права та законних інтересів працівників поліції.....	345
РОЗДІЛ Х. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦІЇ	349
Стаття 105. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення поліції.....	349
РОЗДІЛ ХІ. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ	351
ВІДОМОСТІ ПРО ЧЛЕНІВ АВТОРСЬКОГО КОЛЕКТИВУ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО КОМЕНТАРІЮ	405

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВНЗ – вищий навчальний заклад
ВР України – Верховна Рада України
ВСУ – Верховний Суд України
ГК України – Господарський кодекс України
ГУНП – Головне управління Національної поліції
ЄСПП – Європейський суд з прав людини
ЄРДР – Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЗК України – Земельний кодекс України
Кабмін України – Кабінет Міністрів України
КАС України – Кодекс адміністративного судочинства України
КВК України – Кримінально-виконавчий кодекс України
КЗпП України – Кодекс законів про працю України
КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України
КК України – Кримінальний кодекс України
КСУ – Конституційний Суд України
КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення
МВС України – Міністерство внутрішніх справ України
МОЗ України – Міністерство охорони здоров'я України
Мінюст України – Міністерство юстиції України
Мінфін України – Міністерство фінансів України
НБУ – Національний банк України
Організація Об'єднаних Націй – ООН
СБУ – Служба безпеки України
СК України – Семейний кодекс України
ЦК України – Цивільний кодекс України
ЦПК України – Цивільний процесуальний кодекс України

співробітничали з розвідувальними органами України, та членів їх сімей з метою належного здійснення розвідувальної діяльності.

Стаття 24. Додаткові повноваження поліції

1 Виконання інших (додаткових) повноважень може бути покладене на поліцію виключно законом.

1. Повноваження органів та підрозділів поліції не може бути розширено жодним підзаконним нормативно-правовим актом. Ці питання мають врегулюватися лише ВР України шляхом ухвалення законів.

Стаття 25. Повноваження поліції у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення

1 Поліція здійснює інформаційно-аналітичну діяльність виключно для реалізації своїх повноважень, визначених цим Законом.

2 Поліція в рамках інформаційно-аналітичної діяльності

1) формує бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України;

2) користується базами (банками) даних Міністерства внутрішніх справ України та інших органів державної влади;

3) здійснює інформаційно-пошукову та інформаційно-аналітичну роботу;

4) здійснює інформаційну взаємодію з іншими органами державної влади України, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями

3 Поліція може створювати власні бази даних, необхідні для забезпечення щоденної діяльності органів (закладів, установ) поліції у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин відносин документообігу, а також міжвидомчі інформаційно-аналітичні системи, необхідні для виконання покладених на неї повноважень.

4 Діяльність поліції, пов'язана із захистом і обробкою персональних даних, здійснюється на підставах, визначених Конституцією України, Законом України «Про захист персональних даних», іншими законами України.

1. Інформаційно-аналітичне забезпечення в діяльності підрозділів досудового розслідування Національної поліції України надає дуже важливе місце та є комплексом організаційних, правових і технологічних засобів, які забезпечують процес збирання, отримання, обробки, подання, аналізу та використання інформаційних ресурсів, необхідних для виконання визначених чинним законодавством завдань функцій цих органів.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Національної поліції України залежить від підпорядкування здійснюється на трьох рівнях. Першим рівнем –

центральних до інтегрує інформаційні підсистеми поліції загальновідомого значення та галузевих служб Національної поліції України. На цьому рівні інтегрується інформація, що використовується для аналізу, планування, ухвалення рішень і проведення у межах оперативно-розшукових, слідчих та інших спеціальних заходів із протидії злочинності. Другий рівень – регіональний, що охоплює інформаційні об'єкти, які є складовими загальновідомчих інформаційних підсистем, використовуються обласними службами Національної поліції. У складі таких баз (банків) даних регіонального рівня інтегрується інформація, що має регіональний характер і містить дані про надзвичайні події, кримінальні та адміністративні правопорушення. Третій рівень – місцевий, що охоплює інформаційні об'єкти, які є складовими загальновідомчих інформаційних підсистем і використовуються у місцевих, районних підрозділах, слідчих та інших підрозділах Національної поліції.

2. Інформаційно-аналітична діяльність – це сукупність дій на основі концепції методів засобів оперативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, збору й аналізу даних з метою обґрунтування та ухвалення рішень.

Згідно із положеннями ст. 1 закону України від 02.10.1992 № 2557-XII «Про інформацію» джерелами інформації є передбачені або встановлені Законом носії інформації: документи та інші носії інформації які являють собою матеріальні об'єкти, що зберігають інформацію, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи». У свою чергу, «документ – це передбачена Законом матеріальна форма одержання, зберігання, використання і поширення інформації шляхом емісії її на папері, магнітній, кіно-, відео-, фотоплівці або на іншому носії». З поняттями «джерело інформації» та «документ» пов'язаний термін «носій інформації (даних)» який у науковій літературі визначається як матеріальний об'єкт, призначений для зберігання даних.

Таким чином, у системі суб'єктно-об'єктних відносин інформаційної діяльності джерелом інформації вважається будь-який об'єкт, де накопичуються повідомлення, дані і що в подальшому використовуються суб'єктами інформаційних відносин (державними організаціями, посадовцями та юридичними особами, громадянами) та впливають на їхню поведінку.

3. Перелік форм діяльності поліції в рамках інформаційно-аналітичної діяльності є винорним, але для аналізу, планування, ухвалення рішень і проведення оперативно-розшукових, слідчих та неспільних слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних спеціальних заходів у рамках розслідування у кримінальному провадженні і для успішної протидії злочинності формується та працює система криміналістичної реєстрації в Україні (система баз (банків), криміналістична реєстрація – це цільовий систематичний облік певних об'єктів для подальшого використання реєстраційних даних під час розслідування кримінальних правопорушень розшуку підозрюваних, обвинувачених і речових доказів з'ясування обставин, що супроводжують кримінальне правопорушення. Систему криміналістичної реєстрації утворюють різні види криміналістичних об'єктів.

Криміналістичний облік – це система реєстрації, систематизації та зосередження об'єктів або відомостей про них за їх ідентифікаційними ознаками з метою

використання облікових даних для розкриття та попередження кримінальних правопорушень, що ґрунтується на наукових даних та узагальненнях практики протидії злочинності. Криміналістичні обліки створюються структурними підрозділами поліції відповідно до Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС України від 03.11.2015 № 1343.

Безпосереднім призначенням криміналістичної реєстрації є утворення попередніх умов для ідентифікації об'єктів, що реєструються й узяття про них довідок. За допомогою реєстраційних даних здійснюється розшук та ідентифікація об'єктів, що перебувають. Ключий вид криміналістичного обліку – це фактично інформаційно-пошукова система, тому ведення й використання криміналістичних обліків передбачає широке застосування інформаційних технологій та можливостей ЕОМ.

Система криміналістичного обліку складається із різних його видів. Залежно від завдань, які вирішує криміналістичний облік, поділяються на оперативно-пошукові та інформаційно-довідкові, а залежно від рівня концентрації інформації – на центральні, регіональні та місцеві.

Оперативно-пошукові обліки мають об'єкти і дані, безпосередньо пов'язані з подією кримінального правопорушення, як правило, вилучені під час оглядів місця події або під час проведення оперативних заходів та слідчих (розшукових) дій. До них належать дактилоскопічні обліки колекції слідів злочму взуття транспортних засобів, волокон, замків і ключів, гідроблених речовин і бланків документів, кулепелюстекл, колекції суб'єктивних поргретів та ін.

Інформаційно-довідкові обліки (колекції та картотеки) комплектуються об'єктами й даними, безпосередньо не пов'язаними з подією кримінального правопорушення й отриманими у результаті накопичення відомостей інформаційного характеру. Об'єктами інформаційно-довідкових колекцій і картотек можуть бути зразки різноманітних виробів, малюнки фотографії, таблиці, каталоги тощо.

Центральні обліки здійснюється Державним науково-дослідним експертно-криміналістичним центром МВС України (ДНДЕКЦ). У межах центральних обліків утворено інформаційно-довідкові колекції зразків документів суворого обліку, цінних паперів та грошей, зброї та боєприпасів, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, рельєфних підшорів взуття, інструментів, що використовуються для злочинів лакофарбових покриттів, вібухових пристроїв і речовин, протекторів, л.н. волокон і волокна, пально-мастляних матеріалів, гідроблених номерів вузалів, деталей та агрегатів автотранспорту тощо.

Регіональні та місцеві обліки здійснюють науково-дослідні експертно-криміналістичні центри (НДЕКЦ).

Поряд із центральною, регіональною та місцевими системами обліку запроваджено також оперативно-довідковий і дактилоскопічний обліки, що функціонують на центральному і регіональному рівнях відповідно до Інструкції про порядок формування, ведення та використання оперативно-довідкового і дактилоскопічного обліку в органах поліції (установах) кримінально-виконавчої системи України, затвердженої наказом МВС України та Державного департаменту України з питань виконання покарань від 23.08.2002 № 823/188.

Крім цього, в рамках інформаційно-аналітичної діяльності поліції органи досудового розслідування відповідно до чинного КПК України, Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генерального прокурора України від 17.08.2014 № 69, Інструкції про порядок ведення єдиного обліку в органах і підрозділах Міністерства внутрішніх справ заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події, затвердженої наказом МВС України від 19.11.2012 № 1250, повинні вносити відповідну інформацію пов'язану з формуванням та веденням ЄРДР.

ЄРДР – це створена за допомогою автоматизованої системи електронна база даних, відповідно до якої здійснюються збирання, зберігання, захист, облік, пошук та узагальнення даних, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру ЄРДР була утворена та ведеться відповідно до вимог КПК України з метою забезпечення єдиного обліку кримінальних правопорушень та ухвалених під час досудового розслідування рішень, осіб, які їх учинили та результатів судового провадження, оперативного контролю за додержанням записів під час проведення досудового розслідування, аналізу стану та структури кримінальних правопорушень, учинених у державі.

4. Відповідно до положень ст. 2 закону України від 01.06.2010 № 2297-VI «Про захист персональних даних» персональні дані – це відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

Згідно з положеннями Конституції України та КПК, у необхідних випадках, пов'язаних із таємницею приватного життя осіб, слідчий або прокурор попереджають учасників кримінального провадження, яким стали відомі відомості досудового розслідування у зв'язку з участю в ньому, про їх обов'язок не розголошувати таї відомості, а також роз'яснюють наслідки незаконного їх розголошення.

Таким чином, таємниця досудового розслідування – це важлива умова встановлення істини, яка в багатьох випадках є передумовою захисту сфери особистого життя людей, що стали учасниками процесу. Тому забезпечення нерозголошення даних кримінального провадження є не тільки однією з гарантій встановлення істини, але й захистом прав свобод людини.

Стаття 25. Формування інформаційних ресурсів поліцією

1. Поліція наповнює та підтримує в актуальному стані бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, стосовно:

- 1) осіб, щодо яких поліцейські здійснюють профілактичну роботу;
- 2) виявлених кримінальних та адміністративних правопорушень осіб, які їх учинили, руху кримінальних проваджень; обвинувачених, обвинувальний акт щодо яких направлено до суду;
- 3) розшуку підозрюваних, обвинувачених (підсудних) осіб, які ухиляються від відбування покарання або вироку суду;
- 4) розшуку безвісно зниклих;

3. Кожна дія поліцейського щодо отримання інформації з інформаційних ресурсів, передбачених статтями 26, 27 цього Закону, фіксується у спеціальному електронному архіві, ведення якого покладається на службу інформаційних технологій Міністерства внутрішніх справ України.

В електронному архіві фіксуються прізвище, ім'я, по батькові та номер спеціального жетона поліцейського, вид отриманої інформації, реєстр. з якого отримувалася інформація, час отримання інформації та інші дані, необхідні для ідентифікації поліцейського, який отримував інформацію з ресурсів.

1. Організація доступу до інформаційних ресурсів. Відповідно до Порядку організації доступу до інформаційних ресурсів під час інформаційної взаємодії між Міністерством внутрішніх справ України, Державною міграційною службою України та Державною прикордонною службою України затвердженого наказом МВС України від 25.09.2013 № 920 інформаційна взаємодія між МВС України, ДМС України та Держприкордонслужбою України щодо надання доступу до відкритих інформаційних ресурсів здійснюється шляхом направлення від одного органу з цього запиту (відповідає) або шляхом реєстрації уповноважених посадових осіб МВС України, ДМС України, Держприкордонслужби України користувачами наявних інформаційних систем.

2. Реєстрація користувачів здійснюється відповідно до листів-заявок із зазначенням інформаційного ресурсу, до якого надається доступ, мети використання інформації, посади, прізвища, імені та по батькові уповноваженої посадової особи Перелік відомостей, форм та електронні форми запитів щодо доступу користувача до інформаційних ресурсів затверджуються відповідним інформаційним ресурсу. Контроль за використанням інформації, отриманої від володільця інформаційного ресурсу здійснюється уповноваженими посадовими особами МВС України, ДМС України та Держприкордонслужби України.

Стаття 28. Відповідальність за протиправне використання інформаційних ресурсів

1. Поліція вживає всіх заходів для недопущення будь-яких порушень прав і свобод людини, пов'язаних з обробкою інформації.

2. Поліцейські несуть персональну дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за вчинені ними діяння, що призвели до порушень прав і свобод людини, пов'язаних з обробкою інформації.

3. Міністерство внутрішніх справ України у межах компетенції здійснює контроль за дотриманням вимог законів та інших нормативно-правових актів під час формування та користування поліцейськими інформаційними базами (базами) даних у порядку, визначеному у статтях 26, 27 цього Закону.

1. Вичерпний перелік поліцейських заходів, місць та способів їх застосування визначено в розділі V «Поліцейські заходи» цього Закону.

2. Під адміністративною відповідальністю слід розуміти накладення на правопорушників загальнообов'язкових правил, які діють у державному управлінні, адміністративних ступенів. Що тягнуть за собою для цих осіб обтяжливі наслідки матеріального чи морального характеру. Особливості адміністративної відповідальності поліцейських передбачено в ст. 15 КУпАП в якій зазначається, що поліцейські несуть відповідальність за адміністративні правопорушення за дисциплінарними статутами. При цьому за порушення правил, норм і стандартів, що стосуються незаконного зберігання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, порушення законодавства про державну таємницю та порядку обл.у. зберігання і використання документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію, ці особи несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах.

До зазначених осіб не може бути застосовано громадські роботи, виправні роботи й адміністративний арешт. З комплексного аналізу ст. 172-й КпАП України та підп. «з» п. 1 ч. 1 ст. 3 закону України від 14.10.2014 «Про запобігання корупції» випливає, що поліцейські є суб'єктами правопорушень пов'язаних із незаконним розголошенням або використанням в інший спосіб особою у своїх інтересах інформації, яка стапа їй відома у зв'язку з виконанням службових повноважень. Учинення цього правопорушення тягне за собою накладення штрафу від 100 до 150 неоподатковуваних мінімумів доходу громадян.

3. Кримінальна відповідальність слідчих поліції за вчинення ними діяння, що призвели до порушень прав і свобод людини пов'язаних з обробкою інформації, передбачається розділом XVI «Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електронного зв'язку» КК України (наприклад, ч. 1 ст. 361-2 передбачає кримінальну відповідальність за несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації; ч. 1 ст. 362 Кримінального кодексу України – за несанкціоновані зміну, знищення або блокування інформації, яка обробляється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах чи комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації іншою особою, яка має право доступу до неї).

4. Згідно з п. 19 розділу 1 Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затвердженого наказом Генеральної прокуратури України від 17.08.2012 № 69, реєстраторами Реєстру є: прокурори, у т.ч. керівники прокуратур, керівники органів досудового розслідування, слідчі органів прокуратури в'нутрішніх справ, безпеки, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства, та органи державного бюро розслідувань (з моменту створення). Відповідно до п. 11 цього Положення користувачами Реєстру є: керівники прокуратур та органів досудового розслідування, прокурори, слідчі та інші уповноважені особи органів в'нутрішніх справ, безпеки, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства, та Державного бюро розслідувань які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення

правосхоронних органів та ведення спеціальних обліків (операційних, злочинно-облікових, дактилоскопічних тощо) відповідно до чинного законодавства.

У розділі VI цього Положення передбачено контроль і нагляд за забезпеченням своєчасного, повного та достовірного внесення інформації до Реєстру. Так, прокурори керівники органів досудового розслідування усіх рівнів несуть відповідальність по відомствах за забезпечення своєчасного, повного та достовірного внесення інформації до Реєстру.

Прокурори, які здійснюють нагляд за дотриманням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва, перед внесенням до Реєстру відповідно до ч. 3 ст. 283 КПК України дані про результати досудового розслідування особисто перевіряють правильність та повноту відомостей про кримінальне правопорушення, осіб, які їх учинили, та рух кримінальних проваджень.

Прокурори, наділені повноваженнями контролю та нагляду за обліковою дисципліною, забезпечують систематичні перевірки повноти, правильності та своєчасності внесення відомостей до Реєстру.

У разі встановлення факта невідповідності внесеної до Реєстру інформації матеріалам кримінального провадження вживаються заходи до усунення виявлених порушень.

5. Контроль – це основний спосіб забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні, одним з його найважливіших елементів. Контроль являє собою складову частину (елемент) управління, сутність якого полягає у відповідному стану справ на підконтрольному об'єкті, що забезпечує систематичну перевірку виконання Конституції, законів України та інших нормативно-правових актів, дотримання дисципліни та правопорядку і зовні проявляється у втручання контролюючих органів в оперативну діяльність підконтрольних об'єктів, наданні їм обов'язкових для виконання вказівок, припиненні змін чи скасування актів управління, вжиття заходів примусу щодо підконтрольних органів. Відповідно до Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету України від 28.10.2015 № 878 МВС України з метою організації своєї діяльності забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, захист інформації з обмеженим доступом, а також технічний захист інформації й контроль за її збереженням в апараті Міністерства, закладах, установах і на підприємствах, що належать до сфери його управління.

Наукове видання

БЕЗПАЛОВА Ольга Ігорівна
МЕЛЬНИК Костянтин Юрійович
ЮХНО Олександр Олександрович
та ін

Закон України «Про Національну поліцію»

Науково-практичний коментар

Редагування П. О. Білуся, М. В. Цвєткової-Верніченко, Г. Я. Слупицької
Внесення правок А. О. Зозулі
Комп'ютерна верстання А. О. Зозулі, П. О. Білуся

Підп. до друку 01.08.2016. Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 23,8.
Обл.-вид. арк. 28,24. Тираж 100 пр. Зам. № 2016-5.

Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. П. Гандзю, 27, м. Харків, 61080
Свидцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008